

Forslag til ny forskrift om rammeplan for 5-årige faglærer- utdanninger i praktiske og estetiske fag / Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13¹.

§ 1. VIRKEOMRÅDE OG FORMÅL

- (1) Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler §1-2 og § 3-1.*
- (2) Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13 er en mastergradsutdanning som skal kvalifisere for tilsetning i undervisningsstilling i grunnskolen og den videregående opplæringa, hjemmel i lov av 17. juli 1991 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa, for trinn 1 – 13 (opplæringslova) § 10-1 og i Kulturskolen § 13-6. Utdanningen er også relevant for folkehøgskolen og kulturskolen.*
- (3) Forskriftens formål er å sikre at utdanningsinstitusjonene tilbyr en integrert, profesjonsrettet lærerutdanning i praktiske og estetiske fag. Utdanningen skal bygge på forskning og erfaringsbasert kunnskap, være av høy faglig kvalitet, og ha helhet og sammenheng mellom fag, profesjonsfag og praksis. Det skal være et nært samspill med profesjonsfeltet og det samfunnet skolen er en del av, inkludert aktører i kunst- og kulturfeltet. Utdanningen skal gi internasjonale perspektiver, sette lærerprofesjonen og de praktiske og estetiske fagene inn i en historisk, kulturell og samfunnsmessig sammenheng, og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse. Utdanningen bygger på opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for grunnopplæringen.*
- (4) Lærerutdanning i praktisk og estetiske fag for trinn 1-13 skal kvalifisere for profesjonsutøvelse og for videre studier på ph.d.-nivå. Utdanningen skal gi et profesjonsetisk grunnlag, ruste for kontinuerlig profesjonell utvikling og gjennom dette kvalifisere studentene til å bidra i videreutvikling av skolen som en institusjon for dannelse og læring i et demokratisk og mangfoldig samfunn. Utdanningen skal ha et særlig fokus på de praktiske og estetiske fagenes mulighet og betydning i barne- og ungdomskulturen, og bidra til at kandidatene får en kompetanse som fremmer helhet, sammenheng og progresjon i de praktiske og estetiske fagene i hele grunnopplæringen (trinn 1-13).*
- (5) Lærerutdanning i praktisk og estetiske fag for trinn 1-13 skal kvalifisere til å ivareta opplæring om samiske forhold, herunder kjennskap til den statusen urfolk har internasjonalt, og samiske barn og ungdoms rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk. Utdanningen skal i tillegg kvalifisere til å ta i bruk elementer fra samisk kultur, spesielt i de praktiske og estetiske fagene.*
- (6) Masterfaget i utdanningen (fag I) skal være et av følgende fag: (a) Dans, (b) Design, kunst og håndverk, (c) Drama/Teater, (d) Kroppsøving og idrettsfag, (e) Mat og helse eller (f) Musikk. Fag II/ fag II og III i utdanningen skal være et annet undervisningsfag i grunnopplæringen.*

¹ Rammeplanutvalget foreslår at den nye utdanningen får navnet "Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13". Dette navnet brukes videre i forslaget til ny forskrift.

§ 2. LÆRINGSUTBYTTE

Læringsutbyttebeskrivelsene imøtekommer Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, nivå 7 (syklus 2, mastergrad).

Kandidaten skal etter fullført lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1 – 13 ha følgende helhetlige samlede læringsutbytte, definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten

- *har kunnskap om de praktiske og estetiske fagenes egenart, historie og betydning for barn og unge i et livsløpsperspektiv, og inngående kunnskap om masterfagets egenart*
- *har spesialisert kunnskap i masterfaget, og solid kunnskap i øvrige undervisningsfag som inngår i utdanningen*
- *har solid kunnskap om lærerprofesjonen og avansert profesjonsfaglig kompetanse i masterfaget*
- *har kunnskap om gjeldende lov- og planverk for grunnopplæringen, og om overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn og fra ungdomstrinn til videregående opplæring*
- *har inngående kunnskap om profesjonsrelevant forsknings- og utviklingsarbeid på fagfeltet, masterfagets kunnskapsgrunnlag, vitenskapelige perspektiver, metodiske tilnærminger og etiske problemstillinger*
- *har spesialisert innsikt i et avgrenset område (masteroppgaven) der vitenskapelig metode, kritisk tenkning og drøfting inngår*
- *har inngående kunnskap om ledelse av læringsarbeid, hva som skal til for å fremme et godt læringsmiljø og hva som fremmer læring i fagene*
- *har kunnskap om barn og unges utvikling, dannelse og læring i ulike sosiale, språklige og kulturelle kontekster*
- *har kunnskap om utviklingen av skolen som organisasjon, fagene som skole-, kultur-, og forskningsfag, og bred forståelse for skolens mandat*
- *har kunnskap om barn og unge i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om mobbing, vold og seksuelle overgrep mot barn og unge, om deres rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv og om hvordan sette i gang nødvendige tiltak etter gjeldende lovverk.*

Ferdigheter

Kandidaten

- *kan på faglig og selvstendig grunnlag anvende erfaringsbasert kunnskap, forskning og gjeldende styringsdokumenter til å planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning for elever med ulike behov*

- *kan anvende ulike uttrykk, former og teknikker i praktiske, utøvende og skapende aktiviteter i masterfaget, og kan anvende faglig relevant utstyr, ressurser og læremidler i opplæringen*
- *kan anvende profesjonsfaglig digital kompetanse i kreativt arbeid, læringsprosesser, dokumentasjon og formidling*
- *kan initiere praktiske, skapende, utforskende og estetiske læringsprosesser, og i samarbeid med andre gjennomføre, analysere og vurdere prosessene for å utvikle skolens kollektive praksis*
- *kan iverksette tidlig innsats og sikre progresjon i elevens faglige utvikling, og arbeide med de grunnleggende ferdighetene på fagenes premisser*
- *kan analysere og vurdere risiko i opplæringen, og kan gjennomføre opplæringen slik at sikkerhet, helse og miljø ivaretas*
- *kan beskrive kjennetegn på kompetanse, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elever kan reflektere over egen læring og videre utvikling*
- *kan identifisere særskilte behov hos barn og unge, herunder tegn på mobbing, seksuelle overgrep og vold, og på bakgrunn av faglige vurderinger kunne etablere samarbeid med relevante faginstanser*
- *kan gjennomføre et selvstendig og avgrenset profesjonsrelevant forskningsarbeid (masteroppgaven) som er i tråd med gjeldende forskningsetiske normer.*

Generell kompetanse

Kandidaten

- *kan på et avansert nivå drive formidlingsarbeid og kommunisere faglige problemstillinger knyttet til masterfaget og profesjonsutøvelsen*
- *kan, basert på relevant erfaringsbasert kunnskap og forskning, vitenskapelig tenkemåte og etiske overveielser, identifisere, analysere og drøfte profesjonsfaglige problemstillinger, samt anvende og formidle resultatene til å utvikle profesjonsutøvelsen og delta i samfunnsdebatten*
- *kan bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng*
- *kan inspirere til og legge til rette for kreativitet, nytenkning og innovasjon i profesjonsrettet faglig arbeid, samt involvere lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv i opplæringen*
- *kan, basert på innsikt i barne- og ungdomskulturen, legge til rette for barn og unges kreative utfoldelse som skapende individer, samt bidra i diskusjoner om barne- og ungdomskulturens vilkår*
- *kan initiere til og ivareta et samarbeid mellom skole og hjem, og med andre aktører relevante for skolens virksomhet*

- kan reflektere over hvordan egne holdninger, verdier og identitet påvirker yrkesutøvelsen, samt anvende dette i egen profesjonsutvikling i et lengre perspektiv
- kan styrke flerkulturelle perspektiver, likestilling og mangfold i skolens arbeid, og bidra til forståelse for samenes status som urfolk
- kan anvende sin profesjonskompetanse til å stimulere til demokrati og medborgerskap, folkehelse og livsmestring, og bærekraftig utvikling.

§ 3. STRUKTUR OG INNHOLD FOR LÆRERUTDANNING I PRAKTISKE OG ESTETISKE FAG FOR TRINN 1-13

Utdanningen skal organiseres på en måte som sikrer progresjon og sammenheng mellom de faglige elementene som inngår.

Utdanningen skal inneholde:

1. – 3. studieår:

- minst 90 dager praksis
 - o Minst 70 dager skal være i grunnopplæringen, både på grunnskolens barnetrinn og ungdomstrinn og i videregående opplæring. Praksisen skal være veiledet og vurdert
 - o 20 dager kan være i eller utenom grunnopplæringen, for eksempel kulturskolen eller annen opplæring og formidling knyttet til faglig og kulturelt arbeid med barn, unge og voksne. Institusjonen avgjør veilednings- og vurderingsmåter
- profesjonsfag 30 studiepoeng
- masterfaget (fag I) 90 studiepoeng
- FoU-oppgave 10 studiepoeng (inngår i profesjonsfaget og masterfaget)
- fag II 60 studiepoeng, alternativt fag II 30 studiepoeng og fag III 30 studiepoeng
 - o fag II og fag III skal være undervisningsfag, profesjonsrettet lærerutdanningsfag, omfatte fagdidaktikk og svare til et skolefag i gjeldende læreplan for grunnopplæringen
 - o fag II og fag III kan være et annet praktisk og estetisk fag enn masterfaget (fag I)

4. – 5. studieår:

- minst 40 dager praksis
 - o Minst 30 dager skal være i grunnopplæringen, hvorav minst halvparten skal være prosjektbasert. Praksisen skal være veiledet og vurdert
 - o 10 dager kan være i eller utenom grunnopplæringen. Institusjonen avgjør veilednings- og vurderingsmåter
- profesjonsfag minimum 30 studiepoeng
- masteroppgaven 30 - 60 studiepoeng
 - o masterfaget (fag I) 15 – 45 studiepoeng avhengig av masteroppgavens omfang
 - o vitenskapsteori og metode minimum 15 studiepoeng (inngår i profesjonsfaget og masterfaget)
 - o 15 studiepoeng styrking av profesjonsfaget, masterfaget (fag I) eller fag II (om dette faget er på 60 studiepoeng)

(1) Masterfaget (fag I), profesjonsfaget og praksisopplæringen skal omfatte hele grunnopplæringen, trinn 1 – 13. Fag II kan rettes mot hele grunnopplæringen eller deler av denne. Fag III vil vanligvis være rettet mot grunnskolen.

(2) Praksisopplæringen skal fordeles over minst fire år. Praksisopplæringen skal være en integrert del av fagene i utdanningen og bidra til at studentene utvikler evnen til å reflektere over og utvikle egen profesjonsutøvelse. Det skal være progresjon i praksisopplæringen, fra observasjon og analyse ved starten av utdanningen til det å kunne videreutvikle erfarings- og forskningsbaserte undervisningspraksiser i den siste delen av utdanningen.

(3) Det skal inngå fagdidaktikk i masterfaget (fag I) og i fag II og fag III. Fagdidaktikken skal formuleres som læringsutbyttebeskrivelser og ta utgangspunkt i fagets egenart og faget som undervisningsfag.

(4) Profesjonsfaget skal ha et særlig ansvar for å ivareta sammenhengen mellom praktiske og estetiske fagområder, pedagogikk, fagdidaktikk og praksisopplæring. Profesjonsfaget skal danne den lærerfaglige plattformen i utdanningen, være praktisk rettet, være et verdi- og dannelsesfag og gi kandidaten identitet som lærer i skolen. Profesjonsfaget skal bidra til kunnskap om mangfoldet i elevenes bakgrunn og faglige forutsetninger, og bidra til at studentene utvikler kompetanse om barns og ungdoms utvikling og læring og om barne- og ungdomskultur.

(5) Temaet vitenskapsteori og metode skal introduseres tidlig i studiet. Det skal være progresjon i temaet gjennom utdanningen og være knyttet til både profesjonsfaget og undervisningsfagene.

(6) I syklus 1 skal det skrives en profesjonsrettet FoU-oppgave som kombinerer fag I og profesjonsfag. Oppgaven kan også innbefatte fag II. Oppgaven må være bestått før studenten kan begynne på masteroppgaven. FoU-oppgave skal være på minimum 10 studiepoeng og tematisere problemstillinger knyttet til de praktiske og estetiske fagenes egenart, kunnskapsgrunnlag, historikk, praktiske og estetiske prosesser, og/eller verdigrunnlag. Hensikten er å se flere av de praktiske og estetiske fagene i sammenheng.

(7) Masteroppgaven tar utgangspunkt i masterfaget (fag I) og skal være et profesjonsrettet og praksisorientert forskningsarbeid. Den kan ha innslag av praktisk skapende/utøvende virksomhet.

(8) Lærerutdanningsinstitusjonene skal legge til rette for at studentene får et internasjonalt perspektiv i studiet og lærerarbeidet. Institusjonene skal også legge til rette for at studentene kan ta deler av utdanningen i utlandet og skal fastsette vilkår for at studentene kan få godkjent oppholdet som del av studiet, herunder praksisopplæringen.

§ 4. NASJONALE RETNINGSLINJER, KJENNETEGN OG PROGRAMPLAN

Det skal utarbeides nasjonale retningslinjer for fagene og indikatorer for hva som kjennetegner lærerutdanning av høy kvalitet. Med utgangspunkt i forskriften og nasjonale

retningslinjer skal den enkelte institusjon utarbeide programplaner for lærerutdanningen i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13, med bestemmelser om faglig innhold, herunder inkludere samiske emner, praksisopplæring, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger. Programplanen skal vedtas av institusjonens styre.

§ 5. FRITAKSBESTEMMELSER

Eksamen eller prøve som ikke er avlagt etter denne rammeplanen, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3-5 lov om universiteter og høyskoler. Fritak skal føres på vitnemålet.

Utdanning som kan gi grunnlag for fritak må bestå av relevante fag som tilsvarer de fag som tilbys i lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13 og skal omfatte fagdidaktikk og praksisopplæring.

§ 6. IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSREGLER

Forskriften trer i kraft straks. Institusjonene kan selv velge om de vil følge denne forskriften fra høsten 2020. Fra høsten 2021 må alle institusjoner som tilbyr lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13, følge denne forskriften.

Studenter som følger tidligere rammeplan, har rett til å avlegge eksamen inntil 1. august 2025. Fra dette tidspunkt oppheves "Forskrift om rammeplan for treårige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag", fastsatt 18. mars 2013.